

MEDICIJNEN BIJ KINDERWENS EN ZWANGERSCHAP

Medicijnen. Je gebruikt ze soms zo makkelijk. U hoort ze alleen te gebruiken wanneer het echt nodig is, na overleg met of op voorschrift van de arts. Maar hoe vaak neemt u niet iets mee van de drogist? Wist u dat meer dan 70% van de zwangere vrouwen tenminste meer dan één geneesmiddel gebruikt, waarbij het in ongeveer 35% van de gevallen medicijnen betreft die niet door een arts zijn voorgeschreven. Misschien merkt u er niets van, maar geneesmiddelen hebben ook bijwerkingen en blijven soms lang in uw lichaam aanwezig. Een baby in de baarmoeder krijgt ze dan ook. Ook kunnen medicijnen in borstvoeding terechtkomen. Ga er daarom voorzichtig mee om.

Wat verstaan we onder medicijnen?

Medicijnen helpen ziekten te bestrijden of te voorkomen. Soms verlichten ze de klachten. Je hebt medicijnen in de vorm van onder andere tabletten, capsules, pleisters, crèmes of injecties. U krijgt ze op recept en soms zijn ze vrij te koop. Ze dienen in de eerste plaats om u te genezen of om klachten te verlichten. Maar meestal hebben ze ook een bijwerking.

Waarom moet u oppassen met medicijnen als u zwanger wilt worden of al bent?

De meeste medicijnen worden voorgeschreven om de moeder te behandelen. In de eerste weken na de bevruchting kunnen medicijnen het embryo bereiken via o.a. de dooierzak. Als de moederkoek (placenta) is aangelegd, kunnen geneesmiddelen de foetus bereiken via de bloedvaten die in de placenta lopen. Bij u worden de schadelijke stoffen zo snel mogelijk door de lever afgebroken en door de nieren uitgescheiden met de urine. Maar bij een ongeboren kind kan dat niet of niet voldoende. Zo kunnen ze langer, en in grotere hoeveelheden, in het kind en in het vruchtwater (het drinkwater van het kind) blijven. Ze hebben dezelfde werking op de baby als op de moeder. Omdat de vrucht gevoeliger kan zijn voor de werking of bijwerking van de stof, kunnen er soms extra risico's voor de vrucht zijn. Een onschuldig middel voor de moeder kan minder onschuldig zijn voor het kind.

Het zou natuurlijk het beste zijn als u niet op eigen initiatief medicijnen zou slikken. En als uw dokter niet meer voorschreef dan nodig is.

Maar de praktijk wijst anders uit: twee op de drie aanstaande moeders gebruiken gemiddeld vier medicijnen, op recept of via de drogist.

Soms zijn de gevolgen ernstig.

Een voorbeeld daarvan zijn de vrouwen die tussen 1947 en 1975 het medicijn 'DES' tijdens hun zwangerschap gebruikten. Hun kinderen ondervinden daar nu de nare gevolgen van in de vorm van een verhoogde kans op kanker van de vagina en andere problemen met de geslachtsorganen, waaronder onvruchtbaarheid.

Waarom moet u oppassen met medicijngebruik tijdens borstvoeding?

Medicijnen kunnen in de moedermelk terechtkomen. Ze beïnvloeden de samenstelling en de hoeveelheid van de moedermelk. Net als een ongeboren kind kan een pasgeborene schadelijke stoffen ook nog niet goed afbreken, met alle gevolgen van dien.

En als u elke dag medicijnen moet gebruiken?

Bijvoorbeeld voor een langdurige ziekte?

Overleg dan met uw huisarts of specialist, al voordat u zwanger wilt worden. En zeker als u al zwanger bent. Vraag of u kunt doorgaan met het gebruiken van medicijnen; of er misschien een ander, minder schadelijk medicijn is; of u wellicht kunt minderen, of kunt stoppen.

Kan dat niet, en loopt uw kind ernstig gevaar?

Hou dan nooit op eigen initiatief op. Overleg altijd met uw dokter wat u te doen staat. Vertel ook uw apotheker dat u zwanger bent. Deze kan dan met behulp van een computer nagaan of het medicijn in de zwangerschap wel goed gekozen is. Bovendien wordt deze bewaking na de bevalling en tijdens een eventuele periode van borstvoeding voortgezet.

En hoe zit het met de vitamines in potjes en strips?

Ze worden aangeprezen alsof er geen andere manier is om gezond te blijven. Wie gezond eet volgens de 'voedingswijzer'* krijgt, normaal gesproken, van alle vitamines voldoende binnen. Meestal zijn extra vitamines dan niet nodig.

Het gebruik van de vitamine 'foliumzuur' is daarop een uitzondering. Extra foliumzuur kan namelijk helpen de kans te verminderen op afwijkingen aan het centrale zenuwstelsel van het ongeboren kind. Het is verstandig als u elke dag een tablet van 0,4 of 0,5 milligram neemt tenminste vier weken vóór tot en met acht weken na de bevruchting. (Let op: artsen en verpleegkundigen spreken hier over de tiende zwangerschapsweek. Zij berekenen een zwangerschap vanaf de eerste dag van de laatste menstruatie). Om daar zeker van te zijn, kunt u uw voeding aanvullen met foliumzuur tabletten die zonder recept verkrijgbaar zijn bij de apotheek en drogist. U kunt uw apotheker vragen om uitleg of het informatieblad 'foliumzuur bij kinderwens en zwangerschap' bestellen als u meer wilt weten.

En als uw man medicijnen slikt?

De medicijnen die uw partner, voordat de bevruchting plaats vindt, inneemt, zijn bijna nooit schadelijk voor een kind. Maar vraag er toch naar. Zeker medicijnen die gebruikt moeten worden in verband met kanker, kunnen gevaar opleveren.

Denk er eens over na.

We gebruiken tegenwoordig medicijnen of het de gewoonste zaak van de wereld is. Dat is het niet: geneesmiddelen hoort u eigenlijk alleen in te nemen als de arts het om een bepaalde reden nodig vindt. Als u voortdurend medicijnen inneemt, ga dan eens na of dat nu werkelijk (nog) nodig is.

Alles op een rijtje

Medicijngebruik is niet zo gewoon als veel mensen denken. Voor het ongeboren kind kan het gevaarlijk zijn. Het krijgt dezelfde stoffen binnen als u en de bijwerkingen zijn vaak veel ernstiger.

- * Vertel het uw huisarts of specialist als u zwanger wilt worden. Die kan er rekening mee houden bij het uitschrijven van recepten.
- * Ga samen met uw dokter na of u de medicijnen die u nu slikt, nog steeds nodig heeft.
- * Heeft u een langdurige ziekte, waarvoor u elke dag medicijnen moet gebruiken, overleg dan met uw dokter wat u nu moet doen. Hou nooit zo maar op met slikken! De ziekte kan namelijk ook nadelen voor moeder en kind opleveren.
- * Neem nooit op eigen initiatief een medicijn. Ook niet als een vriendin of familielid er goede resultaten mee heeft gehad.

* Informatie bij Stichting Voedingscentrum Nederland, Den Haag, tel. 070-3068810 (ma t/m vr 12.00-16.00 uur)

- * Lees **altijd** de bijsluiter en vindt u daarop iets dat u niet begrijpt, praat er dan over met dokter of apotheker.
- * Gebruik geen huismiddeltjes zonder overleg met uw arts of apotheker.
- * Slik vitaminepreparaten alleen als uw arts ze heeft voorgeschreven.
- * Zorg zelf wel voor de vitamine 'foliumzuur'.

Als een persoonlijk advies van uw huisarts of apotheker niet mogelijk is, kunt u bellen met: de geneesmiddelen-Infolijn: 0800-0998877 of de wetenschapswinkel voor geneesmiddelen (tijdens zwangerschap en borstvoeding): 050-3633332. Uw huisarts, vroedvrouw of specialist kan daarnaast ook bellen met het Teratologie Informatie Centrum van het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) te Bilthoven. Dit centrum geeft adviezen niet rechtstreeks, maar via de arts of vroedvrouw, die uiteindelijk de juiste afwegingen moet maken.

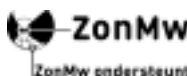
Colofon

© VSOP, november 2000

M.m.v. prof.dr. D. Lindhout, kinderarts en hoogleraar medische genetica, Universitair Medisch Centrum Utrecht.

Bestelnummer 2311

De publicatie kwam tot stand dankzij

Uit de serie zwangerschap en informatiebladen zijn te bestellen:

roken en alcohol, bloedverwantschap, chromosoom-afwijkingen, diabetes, epilepsie, foliumzuur, HIV-virus, latere leeftijd, medicijnen, rode hond, schadelijke stoffen, straling, toxoplasmose.

Voor een overzicht van alle informatiematerialen kunt u contact opnemen met het Erfocentrum.

Vragen over erfelijkheid en gezondheid?

Bel, mail of surf

Erfolijn: 0900-66 555 66 (€0,25 per minuut)

Email: erfolijn@erfocentrum.nl

Website: www.erfelijkheid.nl

Het Erfocentrum is een initiatief van de Vereniging Samenwerkende Ouder- en Patiëntenorganisaties betrokken bij erfelijkheidsvraagstukken (VSOP)